

એસ. વાય. બી. એ. સંસ્કૃતનો અભ્યાસક્રમ

નોંધ - આ અભ્યાસક્રમ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૦-૧૨ સુધી અમલમાં રહેશે.

સંસ્કૃત (મુખ્ય અને ગૌણ)

પ્રશ્નપત્ર - ૧ (લલિતસાહિત્ય, વ્યાકરણ, અર્થવિબોધ)	કુલ ગુણ - ૭૦
Unit - 1 - અભિજ્ઞાનશાકુન્તલમ્ - કાલિદાસ (નાટ્યકાવ્ય)	(૩૦)
Unit - 2 - ગંગાલહરી - જગન્નાથ (સ્ત્રોતકાવ્ય)	(૨૦)
Unit - 3 - વ્યાકરણ :- કૃદંત (વર્તમાન કૃદંત, કર્મણિભૂત કૃદંત, કર્તરિભૂત કૃદંત, વિધ્યર્થ કર્મણિ કૃદંત, સંબંધકભૂત કૃદંત, હેત્વર્થ કૃદંત)	(૧૦)
Unit - 4 - અર્થવિબોધ - (Comprehension)	(૧૦)
સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ	
(૧) કાલિદાસ - ઝાલા (English)	
(૨) કાલિદાસ - વી. વી. મીરાશી (હિન્દી)	
(૩) સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય - નાન્દી	
(૪) કાલિદાસ પરિશીલન-રાઘાવલ્લભ ત્રિપાઠી, સંસ્કૃત પરિષદ સાગર-૧૯૮૭	
(૫) સંસ્કૃત વ્યાકરણ - શ્રીધર વસિષ્ઠ	
(૬) વ્યાકરણ પથદીપ - પ્રા જતીન પંડ્યા - ગજાનન પુસ્તકાલય, સુરત.	
(૭) History of Sanskrit Literature - A. B. Keith	
(૮) સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય - ડૉ. એ. ડી. શાસ્ત્રી	

પ્રશ્નપત્ર - ૨ - કાવ્યશાસ્ત્ર, છંદ, વ્યાકરણ	કુલ ગુણ - ૭૦
Unit-1 કાવ્યપ્રકાશ - ઉલ્લાસ ૧, ૨	(૨૫)
- મમ્મટકૃત	
Unit-2 કાવ્યપ્રકાશ - ઉલ્લાસ - ૧૦ (નિયત અલંકારાઃ)	(૨૫)
- મમ્મટકૃત (૨૦ અલંકારો)	
(૧) ઉપમા (૨) ઉત્પ્રેક્ષા (૩) સસંદેહઃ (૪) રૂપકમ્ (૫) અપહનુતિઃ	
(૬) શ્લેષઃ (૭) સમાસોક્તિઃ (૮) નિદર્શના (૯) અપ્રસ્તુતપ્રશંસા	
(૧૦) અતિશયોક્તિઃ (૧૧) પ્રતિવસ્તૂપમા, (૧૨) દૃષ્ટાંતઃ (૧૩) દીપક	

- (૧૪) તુરૂપયોગિતા (૧૫) વ્યતિરેકઃ (૧૬) વિભાવના (૧૭) વિશેષોક્તિઃ
 (૧૮) અર્થાન્તરન્યાસઃ (૧૯) વ્યાજસ્તુતિઃ (૨૦) ભ્રાન્તિમાન
- Unit - 3 - નિયત છંદાઃ (અક્ષરમેળ, ગણમેળ, માત્રામેળ) (૧૦)
 છંદની સમજ, છંદના ગણો તથા નીચે જણાવેલા ૧૩ છંદનું,
 બંધારણ અને ઓળખ :-
 અનુષ્ટુપ, ઈન્દ્રવજ્રા, ઉપેન્દ્રવજ્રા, વસંતતિલકા, પ્રહર્ષિણી, માલિની
 પૃથ્વી, મન્દાકાન્તા, શિખરિણી, હરિણી, સ્વઘરા, શાર્દૂલવિકીડિતમ,
 આર્યા.
- Unit - 4 વ્યાકરણ - સંધિ. (૧૦)
 સંદર્ભગ્રંથસૂચિ.
 (૧) History of Alankarshastra - P. V. Kane.
 (૨) કાવ્યપ્રકાશ - ગજેન્દ્રગડકર.
 (૩) કાવ્યપ્રકાશ - ઝલકીકર (હિન્દી) પુના, પ્રાચ્યવિદ્યાસંસ્થા.
 (૪) સંસ્કૃત વ્યાકરણ - શ્રીધર વસિષ્ઠ.
 (૫) સંસ્કૃત વ્યાકરણ પથદીપ - પ્રા. જતીન પંડ્યા - ગજાનન પુસ્તકાલય, સુરત.
 (૬) સંસ્કૃત છંદશાસ્ત્ર - ડૉ. જી. વી. શાહ - વી, એસ. શાહ અમદાવાદ.
 (૭) સાહિત્યશાસ્ત્ર - બલદેવ ઉપાધ્યાય.
 (૮) કાવ્યપ્રકાશ - આચાર્ય વિશ્વેશ્વર.
- પ્રશ્નપત્ર - ૩ (સંસ્કૃત મુખ્ય) - વૈદિક વાક્યમય. કુલ ગુણ - ૭૦**
- Unit - 1 ઋગ્વેદના દેવવિષયક સૂક્તો. (૧૫)
 (૧) અગ્નિસૂક્ત - ૧.૧ (૨) ઇન્દ્રસૂક્ત - ૨.૧૨
 (૩) ઉષાસૂક્ત - ૪.૫૧ (૪) વરુણ સૂક્ત - ૭.૮૬
 (૫) અશ્વિનૌ - ૮.૧૦
- Unit - 2 ઋગ્વેદના દેવેતર સૂક્તો. (૧૫)
 (૧) દાનસ્તુતિસૂક્ત (૧૦.૧૧૭) (૨) અક્ષસૂક્ત - (૧૦.૩૪)
 (૩) પળિ સરમા સંવાદસૂક્ત - (૧૦.૧૦૮)
 (૪) નાસદીય સૂક્ત - (૧૦.૧૨૯) (૫) પુરુષા સૂક્ત (૧૦.૯૦)
- Unit - 3 અર્થર્વવેદઃ (૧૫)
 (૧) કૃષિસૂક્ત - (કાં-૩-૧૭) ૧ થી ૮ ઋચ્યા

(२) वनस्पतिसूक्त (रोहिणी वनस्पति) ४.१२ (७ ऋचा)

(३) ब्रह्मगवीसूक्त ५.१८ (१५ ऋचा)

(४) भूमिसूक्तम् (१२.१) (१ थी १० ऋचा)

Unit - 4 उपनिषद् - ईशावास्य उपनिषद् (१५)

Unit - 5 वैदिक व्याकरण अने पदपाठ (१०)

वैदिक डेत्वर्थ कृदंत, संबंघक भूतकृदंत, वैदिक संशयार्थ, पदपाठ,
छंद, स्वरित-तेना प्रकारे

नोंध - पदपाठ ऋग्वेदनां सूक्तोभांथी ४ पूछवो.

संदर्भग्रंथसूचि.

(१) ऋक्सूक्तवैजयन्ती - H. D. Velankar Bombay 1972.

(२) वैदिकपाठावली - २. छो. परीष., अमदावाद. १८६३.

(३) Hymens of the Atharvavda - M. Bloomfield MBRD. Delhi'64.

(४) ऋग्वेद भाष्य-भूमिका - जगन्नाथ पाठक, वाराणसी

(५) अर्थववेद संहिता - विधि - भाषा - भाष्य - आ. विष्णुदेव पंडित,
वेदप्रकाशन समिति, अमदावाद

(६) Thirteen Principle Upanisads - राधाकृष्णन

(७) वैदिक साहित्य और संस्कृति - अलदेव उपाध्याय.

(८) A Vadic Grammer for Student - A. A. Macdonell, MLBD.